

[Formanden]

te forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik endelig til afstemning vedrørende forslag til lov for Grønland om afholdelse af folkeafstemning om indførelse af hjemmestyre.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, § 2, ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 3 og § 3 i den nye affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v. (Obligatorisk knallertundervisning).

(Lovforslag nr. L 64. Fremsat 1/11 78).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Grundstenen til dette lovforslag om obligatorisk knallertundervisning blev lagt allerede i 1977, da vi vedtog en ændring af færdselsloven, der betød, at personer under 18 år ikke må føre knallert, medmindre de har erhvervet bevis herfor.

Vi ser meget positivt på lovforslaget, idet vi tror, at en obligatorisk knallertundervisning vil betyde færre ulykker, hvori unge knallertkørere er indblandet. Den kendsgerning, at i de kommuner, hvor der er oprettet undervisning, viser tørre tal netop færre ulykker for de unge, der har modtaget undervisning, bestyrker os i troen på det rigtige i

dette forslag. Altså en klar støtte fra socialdemokratiets side til dette lovforslag.

Voigt (FP):

Da folketinget den 27. maj 1977 vedtog, at unge under 18 år skulle have obligatorisk undervisning i knallertkørsel, måtte der naturligvis komme en eller anden form for lovgivning på området. Vi kunne godt have ønsket os det på en anden måde end inde under fritidsloven, hvor alt skal være gratis.

Ministeren anfører i bemærkningerne til lovforslaget, at forslaget ikke giver nogen økonomiske eller administrative konsekvenser. Jeg vil da gerne spørge ministeren, om der ikke i denne forbindelse skal foretages et vist indkøb af knallerter, ligesom der vel også skal anlægges nogle knallertbaner. Fritidslovens § 4 taler jo også om, at der skal anvendes kvalificeret arbejdskraft med de rigtige forudsætninger, og det vil sige, at der skal ansættes en del kørelærere eller prøvesagkyndige inden for politiet, eller hvor det nu er, der har forstand på at undervise i færdselslovens paragraffer.

Nu skal man jo, som ministeren siger, opkræve et gebyr i kommunerne, og jeg ved ikke, om man under denne gebyropkrævning kan få de samlede udgifter dækket ind. Sidst vi talte om dette forslag, blev der nævnt et tal af størrelsesordenen 300 kr.; og flere af ordførerne var inde på, at de unge mennesker kun skulle betale en tredjedel, altså en god hundredkrone. Vi er stadig væk af den opfattelse, at på dette område må de unge mennesker selv udrede, hvad det koster at erhverve det bevis, de nu skal have, og hvis det kan laves gennem gebyrordningerne til kommunerne, ville det da være glimrende. Om fremskridtspartiet eller i hvert fald et flertal i fremskridtspartiet vil støtte dette forslag, vil afhænge af, om det bliver tilfældet, at de unge mennesker selv skal betale de faktiske udgifter.

§ 2 i lovforslaget er meget klar. Den siger, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Jeg vil da nok sige til ministeren, at det virker lidt voldsomt og er vel også nok i uoverensstemmelse med, hvad tidligere justitsminister Orla Møller sagde her i tinget den 4. maj 1977. Han var jo betænkelig ved, at de unge pludselig her og nu skulle modtage undervisning. Han sagde, at det var hensigten at lave denne undervisning etape-

[Voigt]

vis. Heri må man selvfølgelig være uenig med Orla Møller, for man kan ikke indføre sådan noget etapevis, men jeg mener godt, man kunne give en frist i hvert fald på et halvt eller et helt år, inden forslaget skulle virke, således at man kunne nå at indrette sig ordentligt på forslaget.

Må jeg så ikke blot føje til, at trafikulykker som sådanne er noget af det værste, synes jeg, her i samfundet. Det påfører mange mennesker en helt uødvendig lidelse, som jeg mener vi skal gøre alt for at undgå. Det er således i dag, at trafikulykker koster samfundet omkring 2 mia kr. på årsbasis, og det er et meget stort tal, som jeg mener vi kan reducere ved hele tiden at træffe forebyggende foranstaltninger. Lad mig derfor sige til ministeren, at uanset om hun vil være modtagelig for forslag om ændringer vedrørende overgangsbestemmelser og betalinger, så skal jeg nok støtte dette lovforslag.

Birthe Juel Jensen (V):

Med vedtagelse af en ændring af færdselslovens § 63 i juni 1977 besluttede Folketinget, at personer under 18 år ikke må føre knallert, uden at de har erhvervet bevis for, at de med tilfredsstillende resultat har modtaget undervisning i færdselsregler og i kørsel med knallert.

Af lovens tekst fremgår, at det påhviler kommunerne at etablere denne undervisning, og undervisningsministerens forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning er en konsekvens heraf, idet der i lovændringen er taget højde for, at den obligatoriske knallertundervisning indgår på linje med almene ungdomsskolekurser i ungdomsskolens undervisning.

Den obligatoriske knallertundervisning er i indværende undervisningsår etableret i de allerfleste af landets kommuner i ungdomsskolens regie, og da kommunernes ungdomsskoler allerede har taget fat om problemet, forekommer det hensigtsmæssigt at lovfæste den obligatoriske knallertundervisning dér.

Medens ungdomsskoleundervisning i henhold til lov om fritidsundervisning skal være vederlagsfri for eleverne, vil det ved udstedelse af det i færdselslovens § 63, stk. 2, omhandlede bevis for tilfredsstillende resultat af undervisningen være muligt at opkræve et gebyr for beviset, et gebyr, der tilfalder kom-

munerne. Det vil derfor være rimeligt i løbet af behandlingen af dette lovforslag at få oplyst fra justitsministeren, hvor langt man er i arbejdet med færdselslovens § 63, stk. 4. Heri gives nemlig justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte bestemmelser om undervisningen og om beviset for modtagelsen af undervisningen, og justitsministeren kan herunder fastsætte bestemmelser om gebyret for deltagelse i undervisningen.

Også spørgsmålet om ikrafttræden af denne undervisning er vigtig, idet det umiddelbart ser ud, som om det vil være fornuftigt, at de her omhandlede problemer er løst, før lovforslaget om ændring af fritidsloven træder i kraft.

Timetallet for den obligatoriske knallertundervisning er foreslået fastsat til 24 timer, og her fraviges de regler om et mindstetimetalt på 72 timer, der ellers er gældende for ungdomsskoleundervisning. Det finder vi meget rimeligt. Ingen kunne vel ved lovfæstelse af en tvungen knallertundervisning for alle under 18 år, der ønsker at køre knallert, ud over denne undervisning have ønske om at tvinge dem til anden undervisning i ungdomsskolen for at opretholde mindstetimetallet på 72 timer.

Herefter kan jeg på venstres vegne anbefale lovforslaget til en grundig udvalgsbehandling.

Keld Andersen (KF):

Det konservative folkeparti stemte i sin tid for den lov, der betød den obligatoriske knallertundervisning, som vi taler om nu, og som er til debat her. Vi gjorde allerede dengang nogle bemærkninger om, at vi syntes, det var rimeligt, at de unge mennesker selv skulle betale for denne knallertundervisning, og vi stillede ændringsforslag derom, som imidlertid blev nedstemt.

Det er dog fortsat vor opfattelse, at de unge mennesker bør betale for denne knallertundervisning, og jeg ser nu i ministerens forslag, at der bliver tale om at opkræve et gebyr. Vi kan måske under udvalgsarbejdet få oplyst, hvor stort man har tænkt sig at dette gebyr skal være.

Det fremgår også, som en enkelt af de tidligere talere allerede har været inde på, af bemærkningerne, at lovforslaget ikke har økonomiske og administrative konsekvenser.

[Keld Andersen]

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke dette er en udtalelse, der gælder alene for staten, for jeg mener, at det for kommunerne har både økonomiske og administrative konsekvenser i relation til det, der tidligere er sagt om indkøb af materiel, opkrævning af gebyr og andre ting.

Jeg håber, at vi kan få disse ting nærmere belyst under udvalgsarbejdet, men kan alt i alt sige, at det konservative folkeparti vil tilsige sin medvirken til en positiv og hurtig udvalgsbehandling.

Bodil Liventhal (CD):

Centrum-demokraterne har tidligere givet tilslutning til indførelse af obligatorisk knallertundervisning og kan derfor tilslutte sig dette lovforslag. Vi har endvidere ment, at der ikke skulle opkræves betaling af de unge, som i forvejen bliver hårdt belastet af udgifter til anskaffelse af knallerten, og derfor ser vi det heller ikke som noget problem, at der nu ikke kan opkræves betaling for undervisningen. Vi finder tværtimod, at undervisningen med rimelighed kan placeres i ungdomsskolen.

Ebba Strange (SF):

Da færdselsloven blev behandlet i forrige samling, tilsluttede vi os også fra socialistisk folkeparti tanken om obligatorisk knallertundervisning for unge mennesker. Jeg mener, at man har fundet et hensigtsmæssigt sted at placere denne knallertundervisning, nemlig i ungdomsskolerne, også fordi vi derved får det ønske, vi havde om, at undervisningen skulle være gratis for de unge, opfyldt. Derfor kan vi støtte lovforslaget.

Vi kan også støtte den foreslåede undtagelsesbestemmelse, fordi 24 timer vel er alt nok til at få lært at køre på knallert for de unge mennesker.

Vi har ligesom tidligere ordførere lyst til at spørge om, hvad det betyder, at kommunerne kan opkræve et vist gebyr. Er det noget, man vil opfordre dem til, eller er det noget, de må selv om? Og hvor stort skal det gebyr være? Hvis ministeren ikke kan svare på det i dag, kan vi måske få det opklaret under udvalgsarbejdet.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Kommunisterne kan gå ind for dette lovforslag, der gør det muligt for de unge, der ønsker at køre knallert før det fyldte 18. år, at modtage den obligatoriske undervisning i den kommunale ungdomsskole.

Lovbestemmelsen om obligatorisk knallertundervisning må betragtes som et led i forebyggelsen af trafikulykker, og vi mener, at gebyret bør sættes lavt; pengene spares forhåbentlig ind ved besparelser på hospitaler o. lign.

Skulle det så i øvrigt vise sig, at et sådant 24 timers kursus på en ungdomsskole kunne give de unge lyst til at melde sig til nogle af de andre kursustilbud, ville det da være en udmærket følgevirkning af dette lovforslag.

Ole Vig Jensen (RV):

Det radikale venstre kan støtte det fremsatte lovforslag, som jo ikke drejer sig om, hvorvidt vi skal have en obligatorisk knallertundervisning, men om, hvordan vi hensigtsmæssigt kan få den gennemført, og da synes jeg, at det lovforslag, der nu er fremsat her, er en god måde at løse dette spørgsmål på. Jeg hilser også med glæde, at der er enighed om dette mellem de to involverede ministerier og kommunerne.

Jeg synes, det er rigtigt, at man her dispenserer fra bestemmelsen om, at unge, der går i ungdomsskole, skal have 72 timer, så de i denne sammenhæng kan nøjes med 24. Det er naturligvis en selvfølge, at man ikke angriber princippet om, at ungdomsskolens virksomhed skal være gratis for deltagerne, og derfor bliver denne undervisning gratis.

Jeg vil også godt spørge vedrørende gebyrerne, hvordan man har forestillet sig at det skal klares af. Skal det være et ensartet gebyr, som gælder for alle kommuner, eller bliver det kommunerne selv, der kan tage stilling til, hvor meget de vil opkræve i gebyr og på hvilken måde.

Så er der undervejs her i debatten rejst spørgsmålet om ikrafttrædelsestidspunktet. Jeg har forstået det sådan, at denne lov naturligvis træder i kraft, når den er vedtaget, som der står i bemærkningerne, og det vil sige, at da åbnes der op for, hvornår denne undervisning kan påbegyndes. Men der er stadig væk det spørgsmål tilbage: hvornår vil justitsministeren – som jeg går ud fra er den, som skal træffe beslutningen – sige, at fra nu

[Ole Vig Jensen]

af gælder kravet om, at man skal have gennemført den obligatoriske knallertundervisning, før man kan erhverve sig kørselsmulighed?

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan anbefale lovforlaget. Jeg synes personlig, at det er helt rigtigt at lægge det ind under ungdomsskolen, hvor det da også har været i lang tid. Det er ikke bare, fordi man står og skal have en knallert, at man deltager i disse kurser; jeg kender mange unge, som tager dem, selv om de vælger cyklen bagefter, simpelt hen for at få et bedre færdselsgrundlag. Om man så vil gå op til prøven, kan man selv bestemme.

Vi går helt ind for lovforslaget og synes, det er vigtigt, at vi får det igennem. Vi tror, det er godt, forebyggende forslag at få sat i gang hurtigst muligt.

Alfred Hansen (DR):

Heller ikke jeg har særlig mange kommentarer til lovforslaget, udover at retsforbundet kan støtte såvel selve forslaget som bemærkningerne og intentionerne i det. Jeg vil blot lige gøre opmærksom på, at man skal ikke med en vedtagelse af dette forslag tro, at man ligesom har slået fast, at det kun er unge under 18 år, der er udsat i trafikken, og som eventuelt udsætter andre for risiko i trafikken. Man kunne måske ved en anden lejlighed diskutere, om ikke det kunne være lige så berettiget, at også ældre mennesker, ja i det hele taget personer over 18 år burde have en eller anden form for undervisning.

Jeg skal blot lige til ministeren stille følgende spørgsmål: hvilke kontrolforanstaltninger vil en vedtagelse af dette lovforslag medføre? Hvordan vurderer ministeren mulighederne for at kontrollere, at ingen under 18 år fremover sætter sig på en knallert uden at have modtaget obligatorisk knallertundervisning?

Steen Folke (VS):

Jeg er glad for at kunne give undervisningsministeren VS' fulde opbakning bag dette udmærkede lovforslag. Specielt er jeg glad for, at den undervisning, der bliver tale om, bliver gratis. Jeg kan ikke helt forstå – men det får vi måske opklaret – hvorfor der så skal betales for udstedelsen af dette bevis.

Jeg mener selvfølgelig, det ville være godt, hvis også dette blev gratis. De unge, der reelt bliver tale om, har sikkert ikke for mange penge at betale med, men det kan jo være, der bliver tale om et helt symbolsk beløb, og ministeren kan måske forklare, hvorfor det er nødvendigt, at der skal betales et gebyr for udstedelsen af et sådant bevis.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det har været en besynderlig oplevelse at sidde og høre alle ordførere give tilslutning til et lovforslag. Den har bestemt ikke været ubehagelig, og jeg kunne ønske mig, at andre lovforslag fik en lignende positiv behandling.

Det er jo sådan, som hr. Ole Vig Jensen gav udtryk for det, at lovforslaget i virkeligheden er en følge af en tidligere lovgivning. Det vil sige, at vi diskuterer ikke, om denne undervisning skal gives, men hvordan den skal gives.

Som flere har været inde på det, er det justitsministeriet, der skal sørge for undervisningens oprettelse, og derfor har der været en lang række spørgsmål, som jeg ikke i dag er i stand til at besvare, men som hænger sammen med, hvordan de muligheder, der nu bliver skabt inden for ungdomsundervisningen, føres ud i livet. Jeg vil mene, det er rigtigst, at vi tager det op under behandlingen i udvalget

Efter de oplysninger, jeg har fået, er der meget, der tyder på, at justitsministeriet opererer med et gebyr for eksamensbevis på ca. en tredjedel af udgifterne pr. deltager, altså ca. 100 kr. Der ligger ikke – dette som et svar til hr. Steen Folke – noget i ordningen, der siger, at man skal have et gebyr; det er blot den aftale, der har været indgået i det arbejdsudvalg, der har været nedsat. De oplysninger, jeg har fået, går altså ud på et gebyr af denne størrelsesorden, men jeg vil finde det rigtigere, at vi tog dette op i forbindelse med behandlingen i uddannelsesudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

[Første næstformand]

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af:

Forslag til lov om uddannelse af håndarbejds lærere m. fl.

(Lovforslag nr. L 65. Fremsat 1/11 78).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 19 opførte sag, nemlig:

19) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om statsstøtte til visse private seminarier.

(Lovforslag nr. L 66. Fremsat 1/11 78).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling**Tove Lindbo Larsen (S):**

Fremsættelsen af lovforslaget om uddannelse af håndarbejds lærere m. fl. anser jeg som et virkelig godt initiativ. Der eksisterer i dag mange forskellige måder, hvorpå man kan uddanne sig til håndarbejds lærer. Dette forslags gennemførelse vil være en styrkelse og en højnelse af faget både på de frie skoler og i fritidsundervisningen. Det vil gavne lærerne, der vil blive bedre funderede, og dermed gavne elever og kursister, idet også de pædagogiske fag bliver styrket.

Det er tillige formålet med de to lovforslag at ligestille uddannelsen af lærere i håndarbejde med andre læreruddannelser. Uddannelsen tager sigte på undervisning af unge og voksne og har til formål at give faglig og pædagogisk indsigt og tillige praktisk skoling, der er nødvendig for at undervise på dette område, samt også at tilstræbe at fremme de studerendes personlige og kreative udvikling. Vender man blikket mod andre nordiske lande, ser man en lang tradition for egentlig formaliseret læreruddannelse i håndarbejde og husflid på linje med andre læreruddannelser. Det er således naturligt, at også Danmark etablerer en formaliseret uddannelse af håndarbejds lærere m. fl.

Den foreslåede uddannelse er 2½-årig og består af en faglig grunduddannelse på ½ år efterfulgt af en pædagogisk uddannelse på 2 år, hvori også indgår faglig uddannelse. I forslaget er indholdet af såvel grunduddannelsen som den faglig-pædagogiske uddannelse fastlagt, dog således, at det er undervisningsministeren, der udfylder rammerne og godkender de endelige undervisningsplaner.

Når uddannelsen er opdelt i to afsnit, en grunduddannelse og en faglig-pædagogisk del, er det begrundet i ønsket om at opnå et nogenlunde ensartet fagligt begynder-niveau på den sidste, 2-årige del. Jeg er enig i denne opbygning, idet det vil være muligt i højere grad at opnå gode resultater på det pædagogiske, det kulturelle og det samfundsvendte område.

En uddannelse som denne er naturligvis præget af skabende aktiviteter, hvad den også skal være, men jeg finder det meget væsentligt, at man har fået det pædagogiske med i uddannelsen, så man giver de studerende mulighed for at overføre det teoretiske stof til praktiske aktiviteter. Det vil få stor betydning både for det folkeoplysende arbejde og for muligheden for at skabe godt arbejdsmiljø i undervisningssituationen. Det forekommer mig at være særdeles vigtigt, idet man må forudse, at de kommende lærere vil få et meget nuanceret klientel at arbejde med. Jeg tænker her på, at lærerne vil kunne komme ud for at undervise på kostskoler for unge, i ungdomsskoler, i den almindelige fritidsundervisning for voksne og også ved specialundervisning.

Der er megen fleksibilitet i uddannelsen, idet en studerende, der allerede har tilegnet sig tilstrækkelige kundskaber, kan fritages for dele af uddannelsen. Ligeledes er de sædvanlige krav om adgangskriterier, prøver, karaktergivning, eksamen m. v. påtænkt udformet i bekendtgørelsesform for at tilgodese en institutions eller en skoles særpræg. Personligt var jeg nok mest indstillet på lidt mere fasthed omkring ikke mindst afslutningsformerne, men har forståelse for traditioners vægt.

I forslaget er spørgsmålet om efter- og videreuddannelse også taget op. Det finder jeg meget positivt. I forslaget er eksempelvis nævnt et specialkursus ved Århus universitet som en af mulighederne.

Den omtalte ligestilling går ud over det uddannelsesmæssige også på det økonomi-